

Izveštaj o konsultacijama sa civilnim društvom u Vojvodini o osnivanju Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim povredama ljudskih prava u bivšoj Jugoslaviji (REKOM)

28.03.2009, Pančevo, Srbija

U ime Koalicije za osnivanje REKOM Građanska akcija Pančevo organizovala je Konsultacije sa predstavnicima civilnog društva o osnivanju REKOM, u Pančevu 28.03.2009. godine. Na Konsultacijama je učestvovalo 30 aktivista civilnog društva Vojvodine, predstavnika demokratskih političkih partija i omladinskih grupa, od kojih je jedan broj pristupio Koaliciji.

Koalicija za osnivanje REKOM sprovodi konsultativni proces u okviru civilnog društva u državama naslednicama bivše SFRJ o osnivanju zvaničnog, nezavisnog, regionalnog istražnog tela sa mandatom da utvrdi i javno saopšti činjenice o počinjenim ratnim zločinima i drugim teškim povredama ljudskih prava u oružanim sukobima u bivšoj Jugoslaviji. Cilj konsultativnog procesa je dobijanje podrške civilnog društva i formiranje modela REKOM-a na osnovu predloga učesnika u konsultativnom procesu. Tokom procesa Koalicija za REKOM pokrenuće intenzivnu medijsku kampanju i prikupiti milion potpisa građana post-jugoslovenskih država koji podržavaju inicijativu za osnivanje REKOM. Predlog modela REKOM i milion potpisa građana biće predati nacionalnim vladama u regiji sa zahtevom da zajedničkom odlukom osnuju REKOM.

Učesnici konsultacija složili su se da REKOM treba da utvrđuje činjenice o počinjenim ratnim zločinima i drugim teškim povredama ljudskih prava tokom i u kontekstu oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Na osnovu utvrđenih činjenica naučnici će moći da utvrde i objasne uzroke oružanih sukoba u nekadašnjoj SFRJ.

Karakteristicno za sve post-jugoslovenske države je da društvena klima još uvek nije povoljna za zvanično utvrđivanje i javno saopštavanje činjenica o ratnim zločinima. U društvima regije činjenice o počinjenim zločinima se prećutkuju i poriču, odgovornost za počinjene zločine se odbacuje a žrtvama se manipuliše. Uloga civilnog društva je da aktivno učestvuje u oblikovanju društva senzibilnog za patnje žrtava, kao i da zahteva utvrđivanje odgovornosti za počinioce ratnih zločina.

Učesnici konsultacija predložili su da istražni rad REKOM polazi od činjenica koje su utvrđene pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju. Osim toga, prikupljanje podataka o zločinima, uzimanje izjava od žrtava, članova porodica žrtava i svedoka treba da se odvija po prethodno utvrđenoj metodologiji. Javno svedočenje žrtava i članova porodica žrtava je preporučeni oblik rada REKOM, imajući u vidu potrebu žrtava da govore o svojim iskustvima i da njihova patnja bude javno i zvanično priznata. U radu REKOM-a treba da učestvuju i stručnjaci socioloških, psiholoških, pravnih i drugih nauka, pored aktivista civilnog sektora. Za kredibilitet REKOM-a važno je da članovi komisije, koji rukovode radom i predstavljaju REKOM, budu pojedinci i pojedinke koji uživaju poverenje svih zajednica u regiji.

Učesnici konsultacija predložili su da se u konsultativni proces aktivnije uključe veteranska udruženja. Takođe, učesnici smatraju da je važno organizovati javna slušanja žrtava i na lokalnom nivou, čime se žrtvama pruža šira platforma za kazivanje sopstvenog iskustva a društvu otvara mogućnost da čuje priče žrtava, suoči se sa istinom o nasilnoj prošlosti i uspostavi odnos empatije i solidarnosti prema stradalim.

Naredne konsultacije u Srbiji organizovaće NVO Fraktal, u aprilu 2009. godine.

Kontakt osoba

Jelena Simić

Regionalna koordinatorka

Tel: +381 65 645 17 95

Email: truthtelling@hlc-rdc.org